

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН
КАФЕДРА МІЖНАРОДНОЇ ПОЛІТИКИ

Реєстраційний № 11

Дата 30.10.24

КУРСОВА РОБОТА

на тему:

“Вплив неурядових організацій на сучасні міжнародні відносини”

Студента 4 курсу

Левицького Євгена Васильовича

Керівник:

Викладач кафедри міжнародної політики

Стебляк Діана Михайлівна

Національна шкала відмінно

Кількість балів: 100 Оцінка BCST A

Члени комісії : Танков А.В.

(підпис) (прізвище та ініціали)

Казаків Л.О.

(підпис) (прізвище та ініціали)

Савка В.І.

(підпис) (прізвище та ініціали)

Ужгород - 2024

ЗМІСТ

ВСТУП	2
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ВИВЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ МІЖНАРОДНИХ НЕУРЯДОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ	4
1.1. Визначення та класифікація неурядових організацій	4
1.2. Етапи розвитку неурядових організацій у міжнародних відносинах	7
1.3. Цілі та функції неурядових організацій.....	9
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ВПЛИВУ МІЖНАРОДНИХ НЕУРЯДОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ НА СУЧАСНІ МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ	12
2.1. Оцінка впливу міжнародних неурядових організацій на міжнародні відносини.....	12
2.2. Дослідження внеску неурядових організацій у розвиток прав людини.....	17
2.3. Роль неурядових організацій у конфліктних ситуаціях та миротворчих процесах.....	22
РОЗДІЛ 3. СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ДІЯЛЬНОСТІ НЕУРЯДОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ	25
3.1. Політичні та економічні виклики для діяльності неурядових організацій.....	25
3.2. Перспективи розвитку неурядових організацій у міжнародних відносинах	28
3.3. Новітні форми співробітництва між неурядовими організаціями та державами. Досвід для України.....	29
ВИСНОВКИ	32
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	34

ВСТУП

Актуальність теми. У сучасному світі неурядові організації відіграють дедалі важливішу роль у формуванні міжнародних відносин, оскільки вони сприяють розв'язанню глобальних проблем, таких як права людини, охорона довкілля, гуманітарна допомога та інші питання, які раніше були прерогативою держав. Їх активна участь у міжнародних процесах відображає зростання впливу недержавних акторів на глобальну політику. Глобалізація сприяла розширенню можливостей для НУО діяти на міжнародній арені, що викликає інтерес до вивчення їхньої діяльності. Дослідження цієї теми допоможе зрозуміти, як НУО впливають на політичні рішення, міжнародні переговори та встановлення стандартів у різних сферах.

Мета дослідження - всебічно проаналізувати вплив неурядових організацій на сучасні міжнародні відносини. **Завдання:**

- надати визначення та класифікацію неурядових організацій;
- проаналізувати етапи розвитку неурядових організацій у міжнародних відносинах;
- визначити основні цілі та функції неурядових організацій;
- оцінити вплив міжнародних неурядових організацій на міжнародні відносини;
- сформулювати основні виклики та перспективи діяльності неурядових організацій.

Об'єктом дослідження є вплив неурядових організацій на сучасні міжнародні відносини. **Предметом** дослідження є особливості функціонування неурядових організацій.

Методи дослідження. Дослідження ґрунтується на різних методах, зокрема загальнонаукових (діалектичний, формально-логічний, логіко-семантичний, системно-структурний, аналіз, синтез і т.д.) та спеціальних методах дослідження (порівняльно-правовий, історично-правовий і т.д.).

Інформаційна база, що була використана в роботі. Під час написання роботи були використані різні джерела, зокрема монографії, наукові статті та судова практика.

Хоча, на перший погляд існує значна кількість літератури, присвяченої діяльності міжнародних неурядових організацій (МНУО) різного рівня, фундаментальних вітчизняних досліджень з цієї тематики майже немає. На сьогодні опубліковано чимало наукових праць, що охоплюють окремі аспекти проблеми: становлення та розвиток міжнародних і неурядових організацій, їхній зв'язок із громадянським суспільством і взаємодію з урядами країн у сфері захисту прав і свобод людини в різних сферах суспільного життя (економічній, інформаційній, правовій, політичній, культурній тощо). Серед них варто відзначити роботи вітчизняних науковців, таких як М. Баймуратов, В. Барков, В. Безродна, В. Горбатенко, Г. Зеленько, Г. Калінічев, С. Кириченко, О. Кучик, А. Малько, М. Осушний, Т. Розова, С. Рябов, М. Рябчук, Є. Пожидаєв, О. Скрипник, Г. Тарасенко, Г. Щедрова та інші.

Практичне значення дослідження полягає в тому, що воно може використано під час написання рефератів, тез конференцій.

Структура роботи. Робота складається з трьох розділів, в першому розділі надаються теоретичні аспекти діяльності неурядових організацій; в другому - аналізується вплив НУО на сучасні міжнародні відносини; третій розділ присвячений аналізу сучасних викликів та перспектив діяльності неурядових організацій. Загальна кількість сторінок - 38, з них - 24 сторінки основного тексту.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ВИВЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ МІЖНАРОДНИХ НЕУРЯДОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

1.1. Визначення та класифікація неурядових організацій

Глобалізація та технологічний прогрес сприяли розвитку комунікацій, внаслідок чого все більше людей почали усвідомлювати проблеми, що стосуються інших. Водночас багато людей втратили довіру до урядових організацій та їхньої здатності задовольняти потреби громадян як на місцевому рівні (в конкретних містах, регіонах тощо), так і в глобальному масштабі. Це призвело до зростання кількості неурядових організацій.

Сьогодні існує безліч варіантів трактування терміна «неурядова організація». Найбільш поширеним і детальним є визначення, запропоноване Світовим банком: «різноманіття неурядових організацій ускладнює просте визначення. Вони охоплюють численні групи та установи, які повністю або значною мірою незалежні від уряду і мають переважно гуманітарні або кооперативні цілі, а не комерційні. Це приватні агенції в розвинених країнах, що підтримують міжнародний розвиток; місцеві групи, організовані на регіональному чи національному рівнях, а також об'єднання членів у малих населених пунктах. НУО включають благодійні та релігійні асоціації, які залучають приватні кошти для розвитку, розподіляють харчі та послуги в необхідні місця і сприяють громадській організації. До них також належать незалежні кооперативи, громадські асоціації, товариства, гендерні групи тощо» [1].

Думки вчених з приводу трактування терміна «неурядова організація» поділилися на дві групи (див табл. 1.1.). Перша - розглядає НУО як суспільно-політичну інституцію, що виступає проміжною ланкою між державою та суспільством, друга - схиляється до думки, що НУО є соціально-економічною інституцією.

Таблиця 1.1.

Підходи до трактування поняття «неурядова організація»

Автор та джерело	Визначення НУО як “суспільно-політична інституція”
О. А. Дмитренко [8]	«Неприбуткові об’єднання, засновані громадянами, які діють незалежно від держави і які виконують різні послуги та гуманітарні функції, обстоюючи інтереси громадян перед урядами, не звертаючи уваги на політику та заохочуючи участь у політичному житті шляхом надання інформації громадськості».
Cambridge dictionary [27]	«Організація, яка намагається досягти соціальних або політичних цілей, але не контролюється урядом».
С. Г. Карпенко, Н. В. Котенко [10]	«Незалежна благодійна асоціація людей, які діють разом на безперервній основі з метою досягнення суспільного добробуту, а також працюють над політичними чи соціальними змінами в більш широкому масштабі та відіграють важливу роль у розвитку суспільства, сприяючи залученню громадян і покращенню життя різних спільнот».
О. І. Грицай [5]	«Організація або група людей, що працюють незалежно від будь-якого зовнішнього контролю з конкретними цілями та мають на меті виконання різного роду завдань, спрямованих на досягнення бажаних змін у певній громаді, території чи ситуації».
Автор та джерело	Визначення НУО як “соціально-економічна інституція”
І. І. Сибіга [16]	«Організація, яка піклується про загальне благо суспільства та має на меті полегшити соціальні, політичні та екологічні проблеми. Такі організації не є частиною уряду і тому функціонують незалежно».
Шуміло О., Н. Кравчук [13]	«Некомерційна, добровільна організація, орієнтована на надання послуг та розвиток інтересів її членів, або суспільства в цілому».

Джерело: сформовано автором на основі [8; 27; 10; 5; 16; 13;]

Класифікація неурядових організацій можлива за різними критеріями, розглянемо основні з них.

1. За сферою діяльності:

- Екологічні - зосереджені на захисті довкілля, збереженні природних

ресурсів та боротьбі з кліматичними змінами.

- Гуманітарні - надають допомогу людям, постраждалим від конфліктів, стихійних лих, або які живуть у важких умовах.

- Соціальні - зосереджені на розв'язанні соціальних проблем, таких як бідність, нерівність, бездомність тощо.

- Правозахисні - борються за права людини, демократичні свободи та проти дискримінації.

- Освітні - працюють у сфері просвіти, надання доступу до освіти, розвитку компетенцій та навчання.

- Медичні - займаються охороною здоров'я, профілактикою захворювань та наданням медичної допомоги.

2. За типом фінансування:

- Волонтерські - функціонують коштом волонтерської праці та пожертв від громади.

- Фінансовані - отримують фінансову підтримку від донорів, міжнародних організацій або приватних фондів.

3. За рівнем впливу:

- Місцеві - діють в рамках однієї громади або регіону.

- Національні - охоплюють діяльність на рівні країни.

- Міжнародні - діють в кількох країнах або на глобальному рівні [3].

Таким чином, можна дійти до висновку, що неурядові організації - це організації, які функціонують незалежно від уряду і не є частиною державного сектору. Вони часто працюють на основі громадських ініціатив і спрямовані на вирішення соціальних, економічних, екологічних, культурних або гуманітарних проблем. Основна мета НУО - досягати суспільного блага через волонтерські або благодійні проєкти, дослідження, просвітницьку діяльність та адвокацію прав.

1.2. Етапи розвитку неурядових організацій у міжнародних відносинах

Розвиток неурядових організацій в міжнародних відносинах пройшов декілька важливих етапів. Кожен із них позначився на розширенні впливу НУО на глобальні процеси, формуванні їхніх ролей у міжнародній політиці, економіці та соціальній сфері.

Початковий етап (XIX - початок XX століття). Перші організації такого типу з'явилися в Європі у XIX столітті. Найбільш відомі серед них - Міжнародний комітет Червоного Хреста (1863 р.) та Ліга націй (1919 р.). Вони мають гуманітарний характер та займаються допомогою в умовах воєн і криз.

Міжвоєнний період (1918–1939 рр.). У цей період НУО почали брати участь у міжнародних політичних процесах, сприяючи мирному врегулюванню конфліктів та розв'язанні соціальних проблем. Зокрема, Ліга націй виступає платформою для співпраці між НУО та урядами, залучаючи їх до дипломатичних процесів.

НУО почали активно долучатися до обговорення соціальних питань, таких як права людини, охорона здоров'я, освіта та соціальна справедливість. Їхня роль в міжнародній політиці зросла, адже вони змогли залучити увагу до важливих проблем та сприяти їх вирішенню через адвокацію і наукові дослідження.

Післявоєнний етап (1945 - 1970 рр.). Після Другої світової війни створення Організації Об'єднаних Націй (ООН) стало поворотним моментом для розвитку НУО. Багато НУО стали активно співпрацювати з ООН у різних галузях: захист прав людини, боротьба з бідністю, охорона навколишнього середовища. У цей період НУО стали значущими акторами в міжнародних відносинах, активно співпрацюючи з урядами, міжурядовими організаціями та іншими НУО [10].

Етап глобалізації (1970-ті - 1990-ті рр.) став періодом бурхливого зростання неурядових організацій (НУО), які почали активно працювати над

проблемами глобального характеру. Цей процес відбувався на фоні посилення інтеграції між країнами, зростання міжнародної торгівлі та технологічного прогресу. НУО стали ключовими гравцями у вирішенні проблем, таких як екологічні зміни, захист прав людини, розвиток демократії та боротьба з бідністю. Вони організовували міжнародні кампанії, координували дії на локальному та глобальному рівнях, а також працювали над зміною політики урядів та міжнародних організацій.

Використання міжнародних медіа, таких як телебачення, радіо та преса, дозволило НУО підвищити видимість своїх ініціатив і залучити увагу до важливих проблем. Нові технології, зокрема Інтернет, відкрили нові можливості для комунікації, мобілізації та збору коштів. НУО змогли створювати глобальні мережі, що сприяли обміну інформацією та досвідом між організаціями з різних країн.

Цей етап також відзначався зростанням співпраці між НУО та міжнародними організаціями, такими як ООН, що допомагало інтегрувати їхні ініціативи в глобальні політики. Таким чином, НУО стали важливими партнерами в розробці і реалізації міжнародних стандартів і угод, спрямованих на вирішення глобальних проблем.

Сучасний етап (1990-ті рр. - до сьогодні). НУО нині мають значний вплив на міжнародні політичні процеси, беруть участь у глобальних конференціях, співпрацюють з міжурядовими організаціями та беруть участь у розробці міжнародних договорів. НУО часто співпрацюють з такими структурами, як ООН, МВФ, Всесвітній банк та інші, вносячи вклад у глобальні ініціативи [28].

Отже, НУО пройшли довгий шлях від гуманітарних об'єднань XIX століття до сучасних глобальних організацій, які мають вагомий вплив на міжнародні відносини. Сьогодні вони відіграють ключову роль у розв'язанні глобальних проблем, працюючи в тісному зв'язку з урядами, міжурядовими організаціями та громадянським суспільством.

1.3. Цілі та функції неурядових організацій.

Неурядові організації мають визначені цілі та функції, які конкретизуються залежно від виду їх діяльності. Зокрема, цілі неурядових організацій доцільно класифікувати за напрямками діяльності: соціальними, економічними, політичними та екологічними. Ці напрямки можуть поєднуватися залежно від спеціалізації організації та змінюватися відповідно до викликів і потреб суспільства та їхніх членів. Для досягнення своїх цілей НУО співпрацюють із зацікавленими сторонами та урядом, проводять навчання, надають затребувані послуги та виконують інші важливі функції.

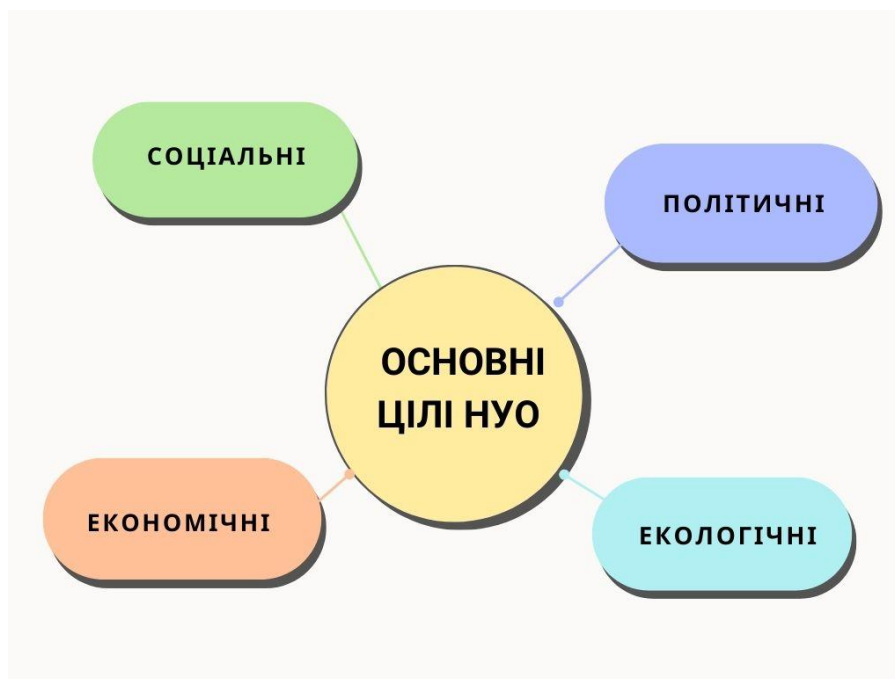

Рис. 1.1. Основні цілі неурядових організацій

Джерело: розроблено автором на основі [14]

З рисунку 1.1. можна проаналізувати основні цілі НУО. Так, соціальні цілі НУО спрямовані на захист прав людини, зокрема права жінок, захист прав споживачів та інші. У різних куточках світу люди стикаються з дискримінацією та втрачають можливості через свою стать, релігію чи переконання.

Економічні цілі впливають в першу чергу з того що однією з найактуальніших проблем є бідність. Саме тому багато неурядових організацій надають підтримку малозабезпеченим і прагнуть допомогти людям у менш забезпечених регіонах досягти фінансової стабільності. НУО організують навчання та перепідготовку, щоб люди могли самостійно справлятися без зовнішньої допомоги та піднятися вище межі бідності.

Політичні цілі неурядових організацій охоплюють питання, пов'язані з війною, захистом біженців та іншими аспектами. Міграція людей з районів бойових дій є поширеним явищем. НУО активно працюють у цих сферах, надаючи не лише фінансову підтримку біженцям, а й допомагаючи їм знайти способи заробітку.

Щодо екологічних цілей, то варто зазначити, що є тисячі неурядових організацій, які займаються інформуванням людей про наслідки глобального потепління та пропонують альтернативи для повсякденних предметів, що шкодять навколишньому середовищу.

НУО в усьому світі надають широкий спектр послуг, спрямованих на добробут людей і соціальне благополуччя. Ці організації невпинно працюють над розвитком і позитивними змінами в суспільстві. НУО можуть мати різні структури, види діяльності та політику, але всі НУО віддані своїй справі та виконують свої функції для досягнення відповідних цілей. НУО сприяють урядовій політиці для охоплення віддалених районів і підвищення загальної ефективності схем соціального забезпечення.

Функції НУО охоплюють низку аспектів:

1) Покращення діяльності уряду - одним із ключових завдань НУО є переконатися, що уряд реагує на проблеми громадян і знаходить рішення, підвищуючи свою підзвітність. Надаючи дослідницькі групи, НУО також вносять ідеї та свої знання в галузі, пов'язані з формуванням державної політики [21].

2) Служити соціальним посередником - релігія, забобони, переконання та практики мають великий вплив на індійське суспільство. НУО служать

соціальними посередниками на різних рівнях суспільства, щоб внести необхідні зміни в поведінкові та соціальні установки, які там переважають. Вони підвищують обізнаність серед людей і служать голосом знедолених і позбавлених голосу.

3) Сприяння комунікації. З цією метою НУО працюють на двох різних рівнях. Один - на вищому рівні, де НУО консультують уряд щодо вимог, навичок і прагнень місцевого населення. На відміну від цього, вони діють на нижчому рівні, де люди інформуються та навчаються про політику та ініціативи уряду.

4) Діючи як група тиску - вони також працюють над мобілізацією опозиції до різних урядових політик та ініціатив, діючи як організація тиску.

5) Сприяння залученню громади - НУО підтримують і сприяють участі громад, які недостатньо обслуговуються, і допомагають у збереженні різноманітних культурних традицій населення.

6) Розширення прав і можливостей жінок - НУО неминуче відіграють роль у розширенні прав і можливостей жінок. Вони безперервно борються за такі проблеми, як працевлаштування, а також різні соціальні проблеми, працюють над просуванням гендерної рівності скільки можуть.

7) Використання місцевих ресурсів - стихійні лиха та екологічні ризики спричинені надмірним використанням природних ресурсів. Щоб запобігти виснаженню природних ресурсів, громадські організації проводять моніторинг цієї специфічної території.

Отже, МНУО у сучасному світі є важливими акторами на глобальній арені, здатними впливати на вирішення міжнародних питань, зокрема у сфері захисту прав людини, сталого розвитку та гуманітарної допомоги. Теоретичні аспекти вивчення діяльності міжнародних неурядових організацій зосереджуються на їхній ролі в глобальному управлінні, захисті прав людини, наданні гуманітарної допомоги та сприянні сталому розвитку.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ВПЛИВУ МІЖНАРОДНИХ НЕУРЯДОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ НА СУЧАСНІ МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ

2.1. Оцінка впливу міжнародних неурядових організацій на міжнародні відносини

У останні десятиліття неурядові організації активно займають позицію незалежного учасника як у внутрішніх, так і у зовнішніх відносинах окремих країн, а також у міжнародних відносинах загалом. Більшість суспільно-політичних і міжнародно-правових питань та проблем вирішуються, зокрема, під їхнім прямим або непрямим впливом. Деякі міжнародні неурядові організації мають більший вплив у світі, ніж окремі держави або їхні групи. Варто зазначити, що процеси інтернаціоналізації та глобалізації розмивають кордони для діяльності неурядових організацій, і їхній вплив на світовий політичний процес важко переоцінити. Міжнародні неурядові організації функціонують у різних сферах і мають багатофункціональний характер [9].

Багато МНУО, такі як Amnesty International або Human Rights Watch, займаються моніторингом прав людини та документуванням порушень по всьому світу. Вони чинять тиск на уряди й міжнародні організації, допомагаючи змінювати міжнародні норми та стандарти в області прав людини.

МНУО, які займаються питаннями економічного розвитку, боротьбою з бідністю та змінами клімату, як, наприклад, Oxfam, активно залучаються до розробки міжнародних програм допомоги та розвитку. Вони надають технічну й фінансову підтримку країнам, що розвиваються, а також впливають на політику міжнародних фінансових інституцій [30].

Так, для прикладу Oxfam розглядали можливість одноразового податку на несподівані прибутки мільярдерів під час пандемії, який міг би фінансувати вакцинацію проти COVID-19 для всього світу. За аналізом, збір у 99% від цих прибутків міг би зібрати 5,4 трильйона доларів, забезпечивши грошову допомогу безробітним у розмірі 20 000 доларів.

Попри зростання статків мільярдерів з 8 до 13,5 трильйонів доларів під час пандемії, менше 1% населення країн з низьким доходом отримали вакцину. Водночас COVID-19 призвів до бідності для понад 200 мільйонів людей, а 11 людей помирають від голоду щохвилини, що перевищує смертність від вірусу. Організації закликають уряди оподатковувати надбагатих для подолання наслідків пандемії.

З рисунку 2.1. можна простежити сутність основного гасла організації. “Наше бачення — це справедливий і стійкий світ. Світ, у якому люди та планета знаходяться в центрі справедливої економіки. Світ, у якому жінки та дівчата живуть вільними від гендерного насильства та дискримінації. Там, де кліматичну кризу стримано, а інклюзивні та підзвітні системи управління дозволяють притягнути до відповідальності тих, хто перебуває при владі” [30].

Рис. 2.1. Фото з основного сайту Oxfam

Джерело: [30]

Важливо також підмітити, що МНУО, використовуючи глобальні мережі комунікації, об'єднують громадські організації різних країн, що дозволяє мобілізувати глобальні спільноти для досягнення цілей. Це сприяє транснаціональній координації дій на різних рівнях.

Глобальна політика зазнала суттєвих змін через зростання неурядових організацій. Міжнародні неурядові організації (МНУО) перейшли з ролі другорядних гравців до центральної позиції у світовій політиці, що, своєю чергою, вплинуло на владу та формування політики на глобальному рівні. Деякі з них, такі як Amnesty International і Greenpeace, стали відомими брендами МНУО і сприяли тому, що міжнародні неурядові організації стали ключовими акторами у міжнародних відносинах. Існують також інші впливові міжнародні неурядові організації, ефективність дій яких стала несподіванкою для урядів та інших глобальних багатосторонніх інституцій. У відповідь на це, уряди почали шукати способи залучення МНУО до процесу прийняття рішень та налагодження співпраці з ними.

Роль міжнародних неурядових організацій у сфері міжнародних відносин зазнала суттєвих змін. Вони перетворилися з допоміжних інструментів для розв'язання окремих проблем між суверенними державами на важливий сегмент міжнародного життя, який глибоко інтегрований у загальну систему. Сьогодні МНУО постійно виконують безліч життєво важливих функцій у сфері міжнародного спілкування та співпраці. У таких умовах будь-які спроби створити однополярний світ виявляються неможливими, оскільки жоден з існуючих центрів сили у світовій політиці не здатен підпорядкувати своєму політичному контролю величезний і постійно розширюваний простір міжнародних відносин, які здійснюються як міжнародними міжурядовими, так і неурядовими організаціями [11].

Таблиця 2.1

Оцінка впливу міжнародних неурядових організацій (МНУО) на міжнародні відносини за 2020 – 2023 рр.

Показник	2020 рік	2021 рік	2022 рік	2023 рік
Кількість активних міжнародних НУО	40000	42000	45000	47500
Обсяг фінансування МНУО (в млрд \$)	30.5	32.0	35.5	38.2
Кількість країн, в яких працюють МНУО	160	165	170	175
Кількість волонтерів і працівників (млн)	12.5	13.2	14.0	14.8
Кількість міжнародних ініціатив за рік	1200	1350	1500	1650
Вплив на міжнародні переговори (оцінка, 1-10)	7.5	7.7	7.8	8.0
Рівень співпраці з урядом (%)	65%	67%	69%	71%
Вплив на гуманітарні кризи (оцінка, 1-10)	8.0	8.2	8.4	8.7

Джерело: розроблено автором на основі [22; 25;30]

З аналізу таблиці 2.1. можна зробити наступні висновки:

Збільшення кількості активних МНУО (з 40,000 у 2020 до 47,500 у 2023 році) свідчить про тенденцію до зростання громадянського суспільства на глобальному рівні. Це відображає бажання більшої кількості організацій брати участь у вирішенні глобальних проблем, таких як кліматичні зміни, права людини, боротьба з бідністю та забезпечення гуманітарної допомоги.

Зростання обсягу фінансування з 30.5 до 38.2 мільярдів доларів вказує на більший потік ресурсів до цих організацій. Це може бути наслідком збільшення міжнародної підтримки МНУО або розвитку механізмів фінансування, таких як гранти та пожертвування. Також це відображає зростання витрат на вирішення більш комплексних і масштабних проблем, таких як міграційні кризи та наслідки пандемії COVID-19.

Кількість країн, в яких працюють МНУО, також зросла (з 160 до 175), що свідчить про глобальне поширення діяльності організацій. Це розширення підкреслює важливість їхньої ролі у вирішенні міжнародних проблем у все більшій кількості регіонів.

Кількість залучених волонтерів та працівників зросла з 12.5 до 14.8 мільйонів, що свідчить про активне збільшення людського ресурсу для реалізації програм. Це також може вказувати на те, що МНУО продовжують залучати людей до своєї діяльності через збільшення складності викликів, таких як гуманітарні кризи, спричинені війнами або природними катастрофами.

Оцінка впливу МНУО на міжнародні переговори зросла з 7.5 до 8.0 балів за шкалою, що вказує на важливу роль цих організацій у формуванні міжнародних угод і впливі на дипломатичні процеси. МНУО часто виступають як посередники або консультанти під час переговорів про мир, права людини або кліматичні угоди.

Зростання рівня співпраці МНУО з урядами з 65% до 71% показує, що вони стають важливішими гравцями у внутрішній політиці країн. Це може відображати посилення довіри до МНУО з боку урядів, які все частіше залучають їх для вирішення соціальних і політичних проблем.

Позитивна динаміка оцінки впливу на гуманітарні кризи (з 8.0 до 8.7) свідчить про ефективність діяльності МНУО в кризових ситуаціях. Це може бути пов'язано з покращенням координації дій між різними організаціями та з більшою кількістю доступних ресурсів для реагування на кризи.

Загальна картина свідчить про те, що МНУО продовжують розвиватися і відіграють все більш важливу роль у міжнародних відносинах. Вони розширюють свій вплив через збільшення фінансування, географічне охоплення і співпрацю з урядами. Їхній внесок у врегулювання гуманітарних криз і міжнародні переговори став важливим елементом стабільності на глобальній арені.

Ці тенденції підкреслюють важливість подальшої підтримки МНУО з боку міжнародного співтовариства для вирішення глобальних викликів.

Отже, міжнародні неурядові організації мають багатогранний вплив на міжнародні відносини, сприяючи просуванню прав людини, розв'язанню глобальних проблем та впровадженню політичних змін у світовому масштабі.

2.2. Дослідження внеску неурядових організацій у розвиток прав людини

Внесок неурядових організацій є важливим не лише через досягнуті результати та оптимізм, який вони вселяють щодо захисту прав людини, а й тому, що вони реально виступають як інструмент захисту, доступний людям по всьому світу. Хоча їх діяльність, як і багатьох інших організацій, координується приватними особами, сила НУО значною мірою визначається добровільною підтримкою з боку суспільства. Це надає їм особливої ваги в очах тих, хто прагне зробити свій внесок у покращення ситуації з правами людини на глобальному рівні.

На Всесвітній конференції з прав людини 1993 року, яка відома як Віденська конференція, були присутні представники 841 неурядової організації з різних куточків світу, кожна з яких визначила свою мету як роботу у сфері прав людини. Хоча ця кількість вражає, вона становить лише невелику частину від загальної кількості правозахисних НУО у світі [15, с. 212].

Більшість організацій, які називають себе «правозахисними», зазвичай зосереджуються на захисті громадянських і політичних прав. Серед найбільш відомих таких організацій, принаймні на міжнародному рівні, можна виділити Amnesty International, Human Rights Watch, Міжнародну федерацію з прав людини, Human Rights First та Interights.

Основною характеристикою неурядових організацій, що працюють у сфері соціальних та економічних прав, є надання безпосередньої допомоги жертвам порушень прав людини в різних формах. Це може включати гуманітарну допомогу, захист або навчання нових професій. Якщо право охороняється законом, організації можуть надавати юридичну допомогу або консультації щодо подачі позову. Проте в багатьох випадках пряма допомога

жертві є або неможливою, або не є найефективнішим використанням ресурсів організації. У таких ситуаціях, яких, напевно, більшість, неурядовим організаціям слід думати стратегічно та шукати альтернативні шляхи для виправлення ситуації або запобігання подібним випадкам у майбутньому [2].

Багато правозахисних неурядових організацій також займаються інформуванням громадськості та освітньою діяльністю, що є одним із напрямків їх роботи. Розуміючи, що їх підтримка залежить від широкої аудиторії, ці організації прагнуть донести до людей якомога більше інформації про проблеми прав людини. Чим більше люди знають про ці питання та методи захисту прав людини, тим вища ймовірність їх дотримання. Це, своєю чергою, створює більше можливостей для мобілізації підтримки у випадках конкретних порушень прав людини. Саме така підтримка, як реальна, так і потенційна, є основою успіхів неурядових організацій у сфері захисту прав людини.

Таблиця 2.1.

Кількість НУО, що займаються правами людини (2022-2024)

Рік	Кількість НУО	Основні напрями діяльності
2022 рік	150	Права жінок, права ЛГБТК+, свобода слова, права мігрантів
2023 рік	175	Захист біженців, боротьба з тортурами, свобода слова
2024 рік	200	Права ЛГБТК+, антидискримінаційні заходи, права дітей

Джерело: розроблено автором на основі [2]

З аналізу таблиці 2.1. можна зробити наступні висновки:

У 2022 році багато НУО активно працювали над захистом прав біженців, особливо в умовах збройного конфлікту, що змусив мільйони людей залишити свої домівки. Одна з ключових подій сталася після того, як кілька впливових НУО, включаючи «Право на захист» та «Карітас Україна», об'єднали свої

зусилля для лобіювання прийняття закону, що регулює статус біженців та надає їм соціальні гарантії на території України.

Результат: законодавча ініціатива успішно пройшла парламент і набула чинності в червні 2022 року. Закон забезпечив юридичну захищеність для біженців, включаючи доступ до житла, медичних послуг та освіти. НУО продовжували моніторити імплементацію закону і надавати безкоштовну юридичну допомогу постраждалим. Захищено понад 100 тисяч біженців, які перебували на території України.

У 2023 році одним із значущих напрямків діяльності НУО була боротьба за рівні права для ЛГБТК+ спільноти. Групи, такі як «Insight» та «Точка опори», організували низку акцій, правозахисних кампаній та звернень до міжнародних інституцій для підтримки прав ЛГБТК+ людей в Україні.

Основні дії:

- Участь у розробці рекомендацій до уряду щодо внесення змін у законодавство з метою забезпечення рівних прав для ЛГБТК+.
- Проведення просвітницьких кампаній у школах та університетах для зміни громадської думки та зниження рівня дискримінації.
- Відстоювання права ЛГБТК+ спільноти на проведення публічних заходів, таких як прайд-марші.

Результат: підписано меморандум про співпрацю з урядом щодо правової підтримки ЛГБТК+ спільноти; запроваджено нові освітні програми, спрямовані на боротьбу з гомофобією та трансфобією; розширення антидискримінаційних норм у робочому середовищі, що захищають працівників ЛГБТК+.

У 2024 році НУО успішно лобіювали прийняття законопроекту про боротьбу з дискримінацією за ознаками раси, статі, релігії та інших соціальних факторів. До цієї ініціативи приєдналися такі організації, як «Фонд сприяння демократії» та «Центр прав людини». Проведено кілька громадських слухань та круглих столів за участю експертів, представників громадянського суспільства та депутатів. Розроблено низку рекомендацій щодо змін у

кримінальному кодексі та законодавстві про працю. Також запущено національну інформаційну кампанію, спрямовану на підвищення рівня обізнаності щодо дискримінації на робочих місцях та в громадському житті.

Результат: прийняття закону про боротьбу з дискримінацією, який посилює відповідальність за прояви расизму та сексизму; запровадження системи звітності для державних установ та підприємств щодо дотримання антидискримінаційних норм.

Окремо слід зупинитися на аналізі впливу активістів НУО на сферу прав людини.

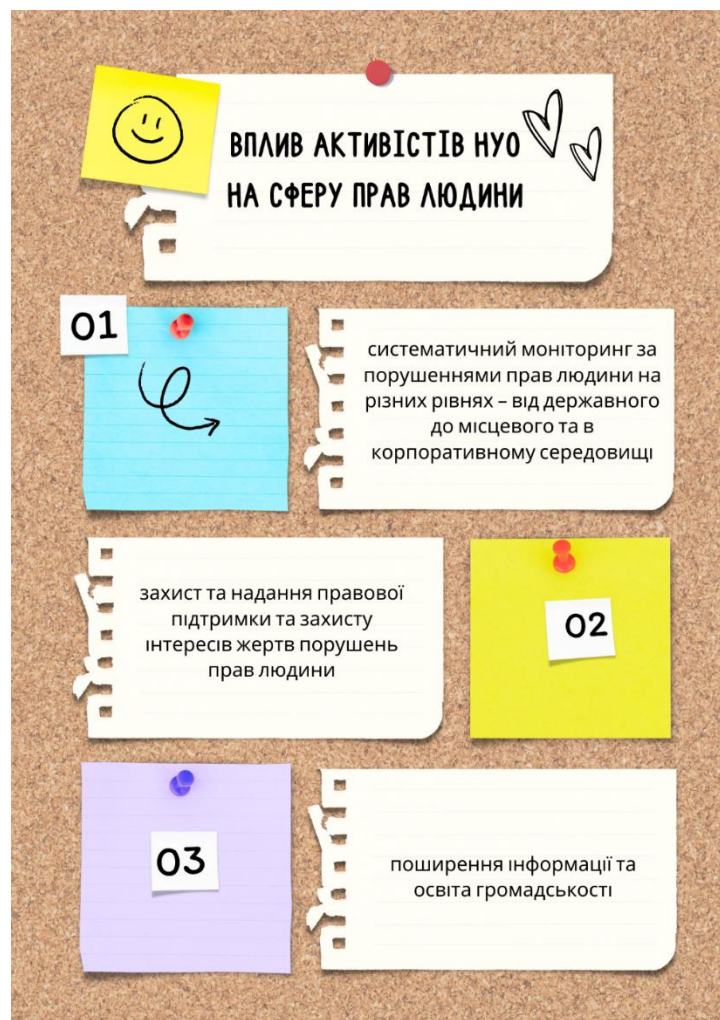

Рисунок 2.2. Вплив активістів НУО на сферу прав людини

Джерело: розроблено автором на основі [4]

З рисунку 2.2. можна проаналізувати, що активісти неурядових організацій (НУО) відіграють важливу роль у сфері захисту прав людини, діючи в різних умовах та виконуючи комплексні завдання для забезпечення свобод та прав громадян. Їхня діяльність спрямована на підтримку та розвиток принципів гідності й справедливості.

Одним із головних напрямів їх роботи є систематичний моніторинг порушень прав людини на всіх рівнях – від державного до корпоративного. Вони збирають докази, документують порушення та створюють об'єктивні звіти, які публікують для громадськості та міжнародних організацій.

Також активісти надають правову допомогу постраждалим від порушень, представляють їхні інтереси та працюють над удосконаленням законодавства через лобіювання. Забезпечення доступу до правосуддя і правової підтримки є ключовими аспектами їхньої діяльності. Поширення інформації та просвіта населення є важливою складовою їхньої діяльності. Активісти проводять інформаційні кампанії, спрямовані на підвищення обізнаності громадян щодо їхніх прав, а також сприяють розвитку культури поваги до прав людини. Навчальні семінари та тренінги допомагають формувати освічене та активне громадянське суспільство [4].

Одним з основних напрямів діяльності НУО є документування порушень прав людини, аналіз ситуацій та інформування громадськості та урядів про випадки таких порушень. Організації, такі як Amnesty International, Human Rights Watch та інші, займаються проведенням незалежних розслідувань і оприлюднюють звіти, які впливають на міжнародну громадську думку та тиск на уряди. НУО часто виступають адвокатами жертв та надають правову підтримку, звертаючись до національних і міжнародних судів для захисту прав людини.

Отже, неурядові організації роблять вагомий внесок у розвиток прав людини, впливаючи на створення нових міжнародних стандартів, підвищуючи рівень обізнаності серед населення та здійснюючи тиск на уряди. Їх діяльність

залишається критично важливою для захисту прав людини в умовах нових викликів, таких як міграційні кризи, зміна клімату та технологічні загрози.

2.3. Роль неурядових організацій у конфліктних ситуаціях та миротворчих процесах

Неурядові організації відіграють важливу роль у конфліктних ситуаціях та миротворчих процесах, забезпечуючи різноманітні функції, спрямовані на зниження напруги, підтримку населення та сприяння миру.

НУО часто беруть участь у процесах переговорів між сторонами конфлікту. Вони можуть виступати нейтральними посередниками, сприяти діалогу та взаєморозумінню між конфліктними сторонами. Наприклад, така організація як Міжнародний комітет Червоного Хреста (МКЧХ) є незалежною, нейтральною і гуманітарною організацією, заснована у 1863 році в Женеві, Швейцарія. Її головна мета - надавати допомогу людям, постраждалим від збройних конфліктів та інших надзвичайних ситуацій. МКЧХ діє на основі міжнародного гуманітарного права, зокрема Женевських конвенцій, які встановлюють правила для захисту цивільного населення та військових у зонах конфлікту [25].

Наприклад, у відповідь на активні бойові дії, особливо на сході та півдні України, Міжнародний комітет Червоного Хреста (МКЧХ) організував гуманітарні коридори для евакуації цивільних із зон активних бойових дій, зокрема з Маріуполя у 2022 році. Евакуація відбувалася за допомогою узгоджених з усіма сторонами гуманітарних конвоїв, що дозволило вивести тисячі людей із небезпечних. Також Червоний Хрест доставляв медичні матеріали до лікарень у різних регіонах України, включно з Донецькою та Харківською областями. У 2023 році організація забезпечила лікарні необхідним медичним обладнанням, інструментами для хірургічних операцій,

медикаментами для лікування поранених, а також матеріалами для надання першої медичної допомоги [25].

Неурядові організації також займаються наданням гуманітарної допомоги постраждалим під час конфліктів. Це може бути допомога біженцям, внутрішньо переміщеним особам, підтримка вразливих верств населення, постачання продовольства, медикаментів та води. Зокрема, Міжнародна організація з міграції тільки у 2019 році МОМ надала допомогу 30 млн осіб, включно з 23 млн мобільного населення (внутрішньо переміщені особи, мігранти та біженці) та 7 млн членів громад, що їх приймають [12].

Загалом МОМ діє у понад 170 країнах, надаючи широкий спектр послуг, пов'язаних із міграцією, гуманітарною допомогою та підтримкою прав мігрантів. МОМ допомагає переміщеним особам, надаючи гуманітарну допомогу, включаючи продовольство, воду, засоби гігієни, тимчасові житлові приміщення та медичну підтримку. Вони також організують програми захисту, спрямовані на попередження торгівлі людьми та експлуатації мігрантів.

МОМ активно працює з внутрішньо переміщеними особами (ВПО) та біженцями, забезпечуючи їх базовими потребами, включаючи правову допомогу, психосоціальну підтримку та програми інтеграції в нові громади. Організація також допомагає з працевлаштуванням та економічною інтеграцією мігрантів. МОМ допомагає урядам країн створювати та впроваджувати ефективну міграційну політику. Це включає контроль кордонів, управління ризиками, а також надання технічної допомоги для належного врегулювання міграційних питань.

У 2023 році МОМ також зосередилася на відновленні пошкоджених будівель та інфраструктури в регіонах, що постраждали від обстрілів, зокрема надаючи тимчасове житло та допомагаючи відновлювати комунальні послуги [12].

Таким чином можна дійти до висновку, що НУО є важливими гравцями в конфліктних ситуаціях, завдяки своїй гнучкості, здатності працювати з різними групами та підтримці як на місцевому, так і на міжнародному рівнях.

РОЗДІЛ 3. СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ДІЯЛЬНОСТІ НЕУРЯДОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

3.1. Політичні та економічні виклики для діяльності неурядових організацій

Неурядові організації відіграють ключову роль у розв'язанні соціальних, гуманітарних та екологічних проблем, однак стикаються з низкою політичних та економічних викликів, які ускладнюють їхню діяльність.

НУО часто працюють у складних і небезпечних умовах, таких як зони збройних конфліктів. Наприклад, під час війни в Україні у 2022-2023 роках багато організацій стикнулися з проблемами доступу до тимчасово окупованих територій. Також уряди можуть забороняти доступ НУО до певних територій, надаючи перевагу державним чи контрольованим ними структурам.

НУО часто працюють у небезпечних умовах і стають мішенями для нападів з боку збройних угруповань або державних сил. Наприклад, у Сирії та Ємені гуманітарні працівники НУО стикаються з ризиками викрадення, насильства або навіть смерті під час надання допомоги цивільному населенню. Також НУО часто звинувачують у тому, що вони є інструментами впливу іноземних урядів або втручаються у внутрішню політику країни. Це може підірвати їхню нейтральність та довіру серед населення і влади.

Щодо політичних викликів, то насамперед слід виокремити проблему обмеження діяльності з боку урядів. У деяких країнах уряди обмежують роботу НУО через контроль над фінансуванням, жорсткі вимоги до реєстрації або законодавчі обмеження. Це часто відбувається в авторитарних режимах, де влада бачить діяльність НУО як загрозу для стабільності або виклик своїй політиці. Наприклад, в Угорщині діють закони, які ускладнюють отримання фінансування з-за кордону або визначають НУО як "іноземних агентів".

В Угорщині діє закон, який було прийнято у 2017 році й відомий як закон про "іноземне фінансування неурядових організацій". Цей закон вимагав від

НУО, які отримують понад 7,2 мільйона форинтів (приблизно 24 тисячі євро) на рік з іноземних джерел, реєструватися як "організації, що фінансуються з-за кордону". Крім того, такі організації повинні були зазначати свій статус на всіх офіційних документах та публікаціях, а також подавати звіти про джерела свого фінансування [23].

Офіційно угорський уряд аргументував введення цього закону необхідністю підвищення прозорості в діяльності НУО, особливо тих, що займаються питаннями захисту прав людини, міграції, політичних реформ і демократії. Влада заявляла, що іноземне фінансування може загрожувати національній безпеці та політичній стабільності країни.

Однак критики, зокрема представники Європейського Союзу, правозахисних організацій та багато міжнародних НУО, стверджували, що закон спрямований на обмеження діяльності незалежних організацій та створює атмосферу недовіри до громадських ініціатив, що отримують міжнародну підтримку. Це викликало занепокоєння, що закон фактично дискредитує ці організації в очах громадськості, роблячи їх менш впливовими та підконтрольними уряду.

У 2020 році Суд Європейського Союзу ухвалив рішення, що угорський закон порушує принципи ЄС, зокрема свободу об'єднань, і зобов'язав Угорщину скасувати його. Суд зазначив, що закон був несумісний з правом ЄС і запроваджував необґрунтовані обмеження на роботу громадських організацій [24].

Варто також зазначити, що в умовах політичної поляризації та зростаючої недовіри до іноземних НУО уряди можуть використовувати організації як інструмент для політичної маніпуляції, дискредитуючи їх в очах громадськості як агентів впливу інших держав або корпорацій.

Щодо економічних викликів, то можна виділити нестабільне фінансування, як одну з основних проблем. НУО залежать від пожертвувань, грантів і міжнародної підтримки. Проте економічні кризи або зміни у пріоритетах донорів можуть суттєво обмежити їхнє фінансування.

Наприклад, світова економічна криза, викликана пандемією COVID-19, зменшила можливості багатьох організацій, які надавали гуманітарну допомогу [26].

Одним із найбільших економічних викликів для НУО є постійний брак коштів. Організації залежать від грантів, пожертвувань та інших форм фінансування, які часто є нестабільними та обмеженими. Глобальні економічні кризи, такі як пандемія COVID-19, значно зменшують обсяг ресурсів, доступних для НУО, оскільки уряди і донори переорієнтовують свої фінансові зусилля на інші сфери.

Управління великою НУО вимагає значних адміністративних витрат, які часто важко покрити лише через пожертвування або гранти. Забезпечення належної логістики, моніторингу та оцінки діяльності також потребує значних ресурсів, які можуть вплинути на здатність організації реалізовувати основні проєкти.

Як вже зазначалося, авторитарні уряди та політичні режими часто обмежують діяльність НУО, підозрюючи їх у втручанні у внутрішні справи. Також існує ризик політичних репресій та обмежень щодо фінансування з-за кордону, як це спостерігалось в Угорщині та Росії. Крім того, залежність НУО від міжнародних донорів може обмежувати їхню незалежність.

Таким чином, НУО стикаються з різними політичними та економічними викликами, які ускладнюють їхню діяльність, але ці організації продовжують відігравати важливу роль у підтримці миру, розвитку та захисту прав людини.

3.2. Перспективи розвитку неурядових організацій у міжнародних відносинах

Перспективи розвитку неурядових організацій у міжнародних відносинах виглядають досить значними, оскільки ці організації продовжують відігравати важливу роль у розв'язанні глобальних проблем та підтримці міжнародної стабільності. У сучасному світі НУО стають дедалі впливовішими гравцями, що впливають на політичні, соціальні та економічні процеси.

НУО продовжуватимуть відігравати ключову роль у розв'язанні таких проблем, як зміна клімату, права людини, боротьба з бідністю та забезпечення доступу до медичних послуг. Враховуючи зростаючий масштаб цих проблем, уряди та міжнародні організації все більше звертатимуться до НУО за експертною допомогою та ресурсами для реалізації проєктів і програм.

На думку сучасних науковців, у перспективі міжнародні неурядові організації будуть здатні зумовлювати створення глобального громадянського суспільства, яке впливатиме на систему міжнародних відносин подібно до громадянського суспільства в національних державах [1, с. 85].

НУО, які займаються питаннями прав людини та демократизації, продовжать впливати на міжнародні відносини, виступаючи за захист основних свобод у країнах, де ці права порушуються. З розвитком цифрових технологій НУО отримують можливість більш активно впливати на міжнародну спільноту через соціальні медіа, організовуючи глобальні кампанії та привертаючи увагу до проблем порушень прав людини. У цьому контексті НУО можуть ставати важливим каналом тиску на авторитарні режими [20].

Розвиток НУО йтиме також через розширення транснаціональних коаліцій і мереж, які об'єднують різні організації для спільної роботи над глобальними питаннями. НУО вже сьогодні створюють міжнародні альянси для спільних дій з урядами, міжнародними організаціями (ООН, ЄС) та

приватним сектором. Наприклад, альянси у сфері захисту клімату або боротьби з бідністю можуть мати серйозний вплив на міжнародні домовленості та політику [19].

Цифрові технології відкривають нові можливості для розвитку НУО, особливо у сфері мобілізації ресурсів, організації глобальних кампаній і збору інформації про порушення прав людини. НУО можуть використовувати інструменти Big Data, штучний інтелект та блокчейн для підвищення ефективності своєї роботи та забезпечення прозорості фінансування.

Зважаючи на нові глобальні виклики, НУО повинні адаптувати свої стратегії та моделі роботи. Це включає підвищення ефективності використання фінансів, посилення партнерства з іншими організаціями та державними структурами, а також використання інновацій для розв'язання соціальних проблем.

Отже, НУО продовжують відігравати важливу роль у міжнародних відносинах, надаючи підтримку в кризових ситуаціях, сприяючи розвитку демократії, прав людини та сталого розвитку. Зважаючи на глобальні виклики, такі як зміна клімату, конфлікти та нерівність, їхній вплив тільки зростатиме. Проте для успішної діяльності НУО повинні адаптуватися до нових умов, зокрема використовувати цифрові технології та шукати нові форми співпраці з урядами та міжнародними організаціями.

3.3. Новітні форми співробітництва між неурядовими організаціями та державами. Досвід для України

Новітні форми співробітництва між неурядовими організаціями та державами демонструють ефективність взаємодії громадянського суспільства та урядових структур у вирішенні соціальних, економічних та гуманітарних викликів. Для України цей досвід має велике значення, оскільки країна

перебуває в умовах військового конфлікту, економічних реформ та соціальних змін.

Однією з новітніх форм співробітництва є тристоронні партнерства між державами, приватним сектором і НУО. Така модель дає змогу залучати ресурси та експертизу з різних секторів для розв'язання соціальних проблем. Наприклад, у сфері охорони здоров'я НУО можуть сприяти реалізації державних програм, таких як боротьба з ВІЛ/СНІДом або туберкульозом, залучаючи як приватних донорів, так і державні структури.

Для України цей досвід може бути корисним у відбудові інфраструктури після війни, в охороні здоров'я та соціальних послугах. Наприклад, НУО можуть сприяти реалізації проєктів з відновлення шкіл, лікарень або забезпечення гуманітарної допомоги на деокупованих територіях.

Цифрові платформи стали важливим інструментом для спільної роботи НУО і держав. Наприклад, уряди можуть використовувати цифрові системи для збору даних про потреби населення, а НУО можуть надавати консультації або послуги через онлайн-платформи. Крім того, такі платформи дозволяють покращити моніторинг і прозорість виконання державних програм.

Під час війни, в Україні цифрові платформи стали життєво важливими для гуманітарної координації та допомоги. Проєкти на кшталт української платформи «Допомога», яка об'єднує волонтерів, НУО та державу для координації гуманітарної допомоги, є гарним прикладом такої співпраці [6].

Ще одним прикладом є NGO Insight - це онлайн-платформа, яка об'єднує неурядові організації в Україні з волонтерами, донорами та іншими суб'єктами підтримки [7, с. 171].

Слід також зазначити й про міжнародні альянси для реформ. НУО можуть стати важливими партнерами держав у реалізації реформ, особливо у сфері правосуддя, антикорупційної політики та демократії. Міжнародні організації, такі як Transparency International, допомагають країнам

реформувати антикорупційне законодавство та підтримують демократичні ініціативи [22].

У процесі антикорупційних реформ в Україні НУО відіграють ключову роль. Наприклад, Центр протидії корупції активно працює з міжнародними партнерами та урядом для посилення прозорості й боротьби з корупцією у владі [18].

У країнах Європейського Союзу багато НУО співпрацюють з урядами у питаннях інтеграції мігрантів та біженців. Вони допомагають розробляти та реалізовувати програми соціальної інтеграції, надання юридичної допомоги, освіти та підтримки зайнятості для вразливих груп населення.

В умовах великої кількості переселенців і біженців, які постраждали від війни, НУО можуть працювати з Україною для розробки програм інтеграції, забезпечення житлом та допомоги в адаптації.

Отже, Україна має великий потенціал для розвитку співробітництва між НУО та державними структурами в різних сферах. Використання новітніх підходів до партнерства, таких як цифрові платформи, публічно-приватні ініціативи та міжнародні альянси, може значно посилити здатність держави реагувати на виклики, пов'язані з відбудовою країни, реформами та соціальною стабільністю.

ВИСНОВКИ

Дослідження впливу неурядових організацій на сучасні міжнародні відносини підтвердило їхню важливу роль у глобальній політиці та соціально-економічних процесах. НУО стали потужними акторами, здатними впливати на формування міжнародного порядку денного, захист прав людини, підтримку демократії, вирішення гуманітарних криз та просування екологічних ініціатив. Їх діяльність стала невід'ємною частиною міжнародного управління, сприяючи вирішенню таких глобальних викликів, як зміна клімату, боротьба з бідністю, підтримка миру та правопорядку.

Завдяки своєму міжнародному статусу, вони мають можливість мобілізувати ресурси, впливати на урядові та міжурядові рішення і сприяти глобальному діалогу з важливих питань, таких як зміна клімату та соціальна справедливість. Таким чином, НУО стали невід'ємною частиною сучасної системи міжнародного управління, граючи ключову роль у вирішенні глобальних викликів.

Неурядові організації (НУО) відіграють важливу роль як незалежні медіатори у конфліктах, оскільки їх нейтральний статус і відсутність прив'язаності до державної влади дозволяють виступати посередниками між сторонами, що конфліктують. Вони допомагають налагоджувати діалог, сприяють примиренню та стабілізації, забезпечують гуманітарну допомогу і підтримку постраждалим. НУО часто виступають першими, хто звертає увагу на гуманітарні кризи або порушення прав людини, що робить їх діяльність особливо цінною в зонах конфлікту.

Окрім того, НУО є важливими партнерами держав у процесі реформування суспільства. Вони надають експертну підтримку урядам у розробці та впровадженні реформ у сферах правосуддя, освіти, охорони здоров'я, боротьби з корупцією тощо. НУО часто підіймають питання, які можуть ігноруватися на державному рівні через політичні чи економічні причини.

МКЧХ активно допомагає постраждалим від війни в Україні. Організація доставляє гуманітарні вантажі (продовольство, медикаменти, воду), організовує евакуацію з зон бойових дій і підтримує лікарні, забезпечуючи необхідне медичне обладнання. Особлива увага приділяється допомозі внутрішньо переміщеним особам і відновленню критичної інфраструктури.

МОМ надає допомогу внутрішньо переміщеним особам в Україні, включаючи надання тимчасового житла, гуманітарних наборів і психосоціальної підтримки для родин, які постраждали від війни. Організація також працює над відновленням пошкоджених будівель і поверненням людей до нормального життя.

Oxfam запустила програми для подолання наслідків посухи в Кенії. Організація надає воду, санітарні засоби та продовольство тисячам родин, які постраждали від кліматичної кризи. Також вони підтримують місцеві громади у впровадженні сільськогосподарських технологій для покращення стійкості до зміни клімату.

Таким чином, НУО виконують роль незалежних посередників і експертів, які сприяють зміцненню миру та сприяють позитивним змінам у державних політиках. Проте діяльність НУО стикається з викликами, такими як обмеження з боку урядів, політичні репресії та фінансові труднощі. Водночас розвиток цифрових технологій і новітніх форм співробітництва дозволяє НУО ще більш активно брати участь у розв'язанні проблем, що відкриває нові можливості для їхньої роботи у міжнародних відносинах.

Отже, неурядові організації продовжують відігравати вирішальну роль у міжнародних процесах, впливаючи на глобальну політику, соціальну стабільність і розвиток громадянського суспільства, тим самим сприяючи формуванню більш справедливого та стабільного світового порядку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. А. М. Немеш. Теоретико - методологічні засади вивчення діяльності міжнародних неурядових організацій. *Держава та регіони*. 2019. Т. 37, № 1. С. 84–88.
2. Активізм у сфері прав людини та роль неурядових організацій - Посібник з освіти в області прав людини за участі молоді - www.coe.int. *Посібник з освіти в області прав людини за участі молоді*. URL: <https://www.coe.int/uk/web/compass/human-rights-activism-and-the-role-of-ngos> (дата звернення: 01.10.2024).
3. Вахович І., Смолич Д. Визначення та класифікація неурядових організацій підтримки бізнесу в Україні в контексті лібералізації та стимулювання підприємництва. *Financial and credit activity problems of theory and practice*. 2023. Т. 6, № 53. С. 417–431. URL: <https://doi.org/10.55643/fcapter.6.53.2023.4262> (дата звернення: 01.10.2024).
4. Вплив активістів НУО на сферу прав людини | Чернігівська Блогосфера. Чернігівська Блогосфера. URL: <https://blog.stu.cn.ua/2023/12/12/vpliv-aktivistiv-nuo-na-sferu-prav-ljudini/> (дата звернення: 01.10.2024).
5. Грицай І. О. Неурядові правозахисні організації України та Європейського Союзу: інституціональний аспект порівняння. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2014. № 4. С. 76–83.
6. Грошова допомога від міжнародних організацій мешканцям України. *Грошова допомога від міжнародних організацій мешканцям України*. URL: <https://aid.edopomoga.gov.ua/> (дата звернення: 01.10.2024).
7. Давиденко Ганна. Цифрова інклюзія та доступність: соціальна діджиталізація : монографія. Вінниця : Твори, 2023. 240 с.

8. Дмитренко О. А. Інституційна спроможність неурядових організацій України: фінансовий аспект. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова*. 2020. № 28. С. 47–55.
9. Коротков Д. Міжнародні неурядові організації: характер впливу на сучасні міжнародні відносини. *Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії*. 2022. № 3 (14). С. 18–30. URL: <https://doi.org/10.29038/2524-2679-2022-03-18-30> (дата звернення: 01.10.2024).
10. Котенко Н. В. Неурядові організації: поняття, види та джерела фінансування в умовах сталого розвитку. *Вісник Сумського державного університету*. 2014. № 3. С. 71–81.
11. Краснікова О.В. Роль міжнародних неурядових організацій у механізмі імплементації міжнародних норм. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2016. Т. 2, № 39. С. 137–140.
12. Наша діяльність | IOM Ukraine. *IOM Ukraine*. URL: <https://ukraine.iom.int/uk/nasha-diyalnist> (дата звернення: 01.10.2024).
13. О. М. Шуміло, Н. Ю. Кравчук. Роль неурядових організацій у становленні та розвитку правозахисного руху (приклади успішного правозахисного активізму) : навч. посіб. Київ : ФОП Големб. О.О., 2018. 227 с.
14. Перегляд неурядові організації: сутність поняття, ознаки, цілі та функції. *Головна*. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2045/1974> (дата звернення: 01.10.2024).
15. Права людини у міжнародному праві : підручник / ред. А. В. Войціховський. Харків : ООО «Планета- Принт», 2021. 404 с.
16. Сибіга І. Сутність та специфіка діяльності неурядових організацій у контексті взаємодії з державною владою (теоретичні аспекти). *Збірник наукових праць Національної академії державного управління при Президентові України*. 2011. № 2. С. 227–236.

17. *Статут Організації Об'єднаних Націй*. URL: https://unic.un.org/aroundworld/unics/common/documents/publications/uncharter/UN%20Charter_Ukrainian.pdf (дата звернення: 01.10.2024).
18. *Центр Протидії Корупції*. URL: <https://antac.org.ua/#results> (дата звернення: 01.10.2024).
19. Хар О. Ю. Process of politization of international security intitutes: interaction of non-govern- mental organizations with governmental actors of the global system. *National Technical University of Ukraine Journal. Political science. Sociology. Law*. 2019. № 2(42). С. 62–66. URL: [https://doi.org/10.20535/2308-5053.2019.2\(42\).194906](https://doi.org/10.20535/2308-5053.2019.2(42).194906) (дата звернення: 01.10.2024).
20. Buchyn M. A. “The third UN”: the role of international non – governmental organizations in the modern system of international relations. *Scientific Journal "Regional Studies"*. 2020. С. 100–104. URL: <https://doi.org/10.32782/2663-6170/2020.23.18> (дата звернення: 01.10.2024).
21. Functions of an NGO - fundsforNGOs. *fundsforNGOs - Grants and Resources for Sustainability*. URL: <https://www2.fundsforngos.org/cat/functions-of-an-ngo/> (дата звернення: 01.10.2024).
22. Home. *Transparency.org*. URL: <https://www.transparency.org/en> (дата звернення: 01.10.2024).
23. Hungary passes NGO law seen aimed at billionaire Soros - i24NEWS. *i24NEWS*. URL: <https://www.i24news.tv/en/news/international/europe/147786-170613-hungary-passes-ngo-law-seen-aimed-at-billionaire-soros> (дата звернення: 01.10.2024).
24. IMMC.SWD%282021%29703%20final.RO.N.xhtml.28_RO_autre_document_travail_service_part1_v2.docx. *EUR-Lex – Access to European Union law – choose your language*. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/HTML/?uri=CELEX:52021SC0703> (дата звернення: 01.10.2024).
25. Ivanov A. H., Uvarova M. V. Some aspects of the activities of the International Committee of the Red Cross during armed conflicts. *Juridical scientific*

and electronic journal. 2022. № 5. С. 642–645. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2022-5/155> (дата звернення: 01.10.2024).

26. N J. Financial Challenges (And Solutions) Nonprofits & NGOs Face Since COVID. *LinkedIn: Log In or Sign Up*. URL: <https://www.linkedin.com/pulse/financial-challenges-solutions-nonprofits-ngos-face-nightingale> (дата звернення: 01.10.2024).

27. non-governmental organization. *Cambridge Dictionary | English Dictionary, Translations & Thesaurus*. URL: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/non-governmental-organization> (дата звернення: 01.10.2024).

28. Non-Governmental Organizations: A Long and Turbulent History - thedotgood. *thedotgood*. URL: <https://thedotgood.net/ngos-a-long-and-turbulent-history/> (дата звернення: 01.10.2024).

29. Non-governmental Organizations. *GDRC | The Global Development Research Center*. URL: <https://www.gdrc.org/ngo/wb-define.html> (дата звернення: 01.10.2024).

30. Oxfam International. *Oxfam International*. URL: <https://www.oxfam.org/en> (дата звернення: 01.10.2024).